

[Sigsgaard.]

punkter, betegner et fremskridt i forhold til den bestående tingenes tilstand, men da lovforslaget på visse hovedpunkter, især hvor det drejer sig om forholdet mellem henholdsvis private initiativer på området og kommunale initiativer, har en efter vor mening forkert holdning, vil vi til trods for velviljen i al almindelighed undlade at stemme for lovforslaget.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslaget

vedtoges enstemmigt med 153 stemmer; 4 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Første næstformand (Kaj Andresen): Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændring af lov om almindelig omsætningsafgift. (Betalingsfrist for landbrug og fiskeri m. v.).

(Første behandling af lovforslaget (nr. 120) findes i tidenden sp. 3236, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 1025).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

J. O. Krag: Siden vi havde dette lovforslag til første behandling, er der ikke noget, der har ændret sig. Udvalgsbehandlingen har heller ikke ændret noget hverken i lovforslaget eller i de forudsætninger, hvorunder det fremsættes. Fra socialdemokratiets side må vi stadig karakterisere lovforslaget som dårligt. Vi mener fortsat, det befinder

sig på grænsen af, hvad det høje ting overhovedet kan forsvare at gennemføre, og vi mener, det ville være bedre, om det ikke blev vedtaget.

Det er et skråplan, at en regering vil hjælpe et erhverv med penge ved at lade det beholde de på samfundets vegne opkrævede skatter og afgiftsmidler. Vi må stadig erindre om, hvilke farlige perspektiver knæsettelsen af en sådan fremgangsmåde rummer for fremtiden. Vi ved, at regeringen, finansministeren i hvert fald, ikke under enhver forudsætning vil afvise at anvende tilsvarende fremgangsmetoder i fremtiden, og hvad betyder det ikke, hvilke uoverskuelige perspektiver rejser det ikke, når kildeskattemidlerne ruller ind — idet jeg stadig regner med, at vi får kildeskat.

Det er klart, at man vil ønske at vide, hvad de partier, der er i opposition til et lovforslag af denne art, ville sætte i stedet for, og det har vi jo tydeligt og klart peget på. Også vi mener, at man i en situation som den foreliggende bør kunne hjælpe landbruget. Vi mener, at hjælpen skal aftales gennem forhandlinger med erhvervet, med erhvervets organisationer, i dette tilfælde med både landboforeninger og husmandsforeninger, med kompensationsudvalget og eventuelt med andre dele af landbruget, at man skulle finde klare kriterier for at komme betrængte landmænd til hjælp, sådan at de landmænd, der virkelig er i vanskeligheder, kunne få en større og bedre hjælp end den, de nu opnår, og sådan at den landmand, der ikke behøvede hjælp, heller behøvede at modtage noget. Vi har tidligere antydnet, at en af de veje, vi ville pege på til finansiering af en virksomhed af denne art, kunne være udenlandske lån. En fremgangsmåde som den her skitserede ville være mere værdig for alle parter, mere værdig for landbrugserhvervet — vi føler os overbevist om, at titusinder af landmænd ville foretrække den fremgangsmåde, socialdemokratiet her har lagt frem — og selvfølgelig også værdigere for regeringen og for folketinget.

[J. O. Krag.]

Jeg tror, at man ved en sådan konstruktiv erhvervspolitik, konstruktiv landbrugs politik, samtidig ville kunne yde noget, der virkelig hjalp landbruget. Det sker ikke ved det foreliggende forslag om et yderligere lapperi af ganske kort varighed. Andet er det jo ikke, der foreslås her.

Disse betragtninger er ikke blevet mindre vægtige, efter at vi har fået svar på spørgsmålet, vi i udvalget stillede finansministeren om, hvorledes den foreslåede ordning virker for de forskellige brugsstørrelser. Svaret her taler ganske tydeligt for sig selv. Som fordelingsnøgle angiver man det gennemsnitlige årlige momsafgiftstilsvaret pr. brug, og man finder, at hvor man for et brug under 10 ha har et afgiftstilsvaret af en størrelsesorden på godt 2.200 kr., er man for brug på mellem 50 og 100 ha oppe på 10.900 kr. og for de helt store brug på over 100 ha oppe på 32.700 kr. Det er altså den fordeling, denne regering under radikal ledelse og med venstres deltagelse giver landbrugsstøtten; det er fordelingsnøglen, de tal, jeg her læste op. Jeg tror, at når det for alvor går op for dansk landbrug, ikke blot at man her har hjulpet på en tilfældig måde ved hjælp af en metode, som må virke utiltalende for masser af danske statsborgere både i landbrugserhvervet og i andre erhverv, men når det herudover går op for dansk landbrug, hvorledes denne hjælp er fordelt på landbrugsstørrelser, så vil man forundres over, at dette overhovedet kan samle flertal i det høje ting. Man vil undre sig over, at der overhovedet eksisterer et flertal i det høje ting for en politik af denne karakter.

Spørgsmålene i udvalget har klaret andre ting op, som også må rejse undren. Det viser sig, at der er tale om et provenutab for statskassen i indeværende finansår på 320 mill. kr. 320 millioner! Når man spørger om, hvorvidt der kommer yderligere landbrugsstøtte, svares der, at det gør der ikke, bortset fra hvad der kan blive nødvendigt, hvis det lykkes at føre forhandlingerne med landbrugets organisationer om hjemmemarkedspriserne igennem. Lad os tænke os, at der her kommer yderligere en udgift på 100 mill. kr., så er man oppe på et provenutab på 420 mill. kr. i indeværende finansår. Det må jo betyde, at den kasseoverskuds-

politik, finansministeren har lagt op til og har foregivet at have gennemført, er totalt skamferet. Jeg vil gerne have yderligere oplysninger herom fra finansministeren, men jeg tager vel ikke meget fejl i, at det anslåede kasseoverskud ligger oppe i nærheden af 500 mill. kr., måske er det mindre end 500 mill. kr. — hvis det er det, vil jeg gerne høre det af finansministeren. Af disse 500 mill. kr. har man uden videre og uden rigtig at gøre opmærksom på det sluppet de 320 mill. kr., og måske er der 100 millioner mere på vej. Hvad er der så tilbage af kasseoverskuds politikken? Ja, det kan man regne ud, det bliver temmelig små beløb.

På baggrund af de synspunkter, jeg her har fremført, på baggrund af den uddybning af hele dette forslags finanspolitiske virkninger og dets fordelingspolitiske virkninger over for landbruget må vi tage afstand fra det og må opfordre tinget til at forhindre, at det, der her er planlagt, overhovedet bliver til virkelighed.

Haunstrup Clemmensen: Der er jo fortsat enighed om, at der er et behov for at lette landbrugets likviditet; der er formentlig også fortsat enighed om, at eventuelle andre måder at løse dette likviditetsproblem på ville rejse meget betydelige administrative vanskeligheder og medføre meget betydelige administrative omkostninger. Derudover synes jeg, der er grund til at nævne, at der jo fra alle sider er enighed om, at det her til forhandling værende forslag ikke er nogen løsning på landbrugets problemer. Det var næsten, som om den foregående ærede ordfører fremstillede det således, at der gik en skillelinje i denne sal mellem socialdemokratiet, socialistisk folkeparti og venstresocialisterne, der var tilhængere af, jeg tror en konstruktiv landbrugs politik, og så alle os andre.

Der er tale om alvorlige akutte vanskeligheder for landbrugserhvervet, som i nogen grad kan lempes ad denne vej, men det har ikke mindst fra det konservative folkepartis side meget stærkt været fremhævet, at det må være nødvendigt at fremskynde arbejdet med tilrettelæggelsen netop af den langsigtede landbrugs politik. For dette forslag kan ikke på nogen måde løse den side af problemet.

[Haunstrup Clemmensen.]

Så blev der fra socialdemokratisk side gjort nogle bemærkninger om, at man fra dette parti tydeligt og klart havde peget på alternativer. Det er vel en definitionssag, hvad tydeligt og klart er. Der er bl. a. foreslået forhandlinger med erhvervet. Mig bekendt har man netop fra regeringens side forhandlet ikke én, men flere gange med landbrugserhvervet, både med landboforeninger og husmandsforeninger og andre, for at nå frem til en midlertidig lettelse af erhvervets likviditetsproblemer.

Derudover er der måske grund til at fremhæve, når der tales så forfærdelig stærkt om kasseoverskuddet, der nu angribes, at kasseoverskuddet skulle jo netop have til formål at muliggøre en lempelse i erhvervenes likviditet på den ene eller den anden måde. Det er jo ikke således, at et kasseoverskud er et mål for sig selv og i sig selv, men det skulle netop gøre det muligt at lette likviditetsproblemerne for en række erhverv og altså ikke mindst for landbruget.

Det konservative folkeparti kan derfor fortsat medvirke til dette lovforslags gennemførelse, men ønsker på ny at understrege, at det ikke er nogen løsning af landbrugets langtidspøblemer.

Henry Christensen: Jeg forstår, at der er enighed mellem regeringen, regeringspartierne og oppositionspartierne, i hvert fald sådan som den ærede ordfører for socialdemokratiet formulerede det, om, at der i den situation, hvori det danske landbrugserhverv befinder sig, er et behov for en hurtig finansieringsstøtte. Der er vel grund til at notere, at vi i hvert fald er enige så langt. Vi er altså enige om hensigten og formålet. Vi kan heller ikke være sagligt uenige om, at dette lovforslags formål er at øge finansieringsmulighederne i det danske landbrugserhverv.

Tilbage bliver uenighed om den fremgangsmåde, man har valgt. Og dér må jeg jo erkende, at vi har mødt en endog meget voldsom kritik fra socialdemokratiet og fra de øvrige oppositionspartier, en kritik, der under første behandling blev formuleret på den måde, at man ville bekæmpe det, man her var i færd med, med næb og kløer. Det var en kritik, der lejlighedsvis næsten var ved at tage overhånd i en sådan grad, at

man måske burde betænke virkningerne af denne kritik over for de erhvervsgrupper og befolkningsgrupper, det, når alt kommer til alt, drejer sig om. Det drejer sig om grupper i dette samfund, som i kraft af erhvervsudviklingen, i kraft af omkostningsudviklingen og i kraft af den europæiske markedsudvikling er de hårdest ramte, både hvad tilbagegang i indtjening angår, og hvad kravene til en lang og streng arbejdsindsats angår. Man burde måske nok også tage denne side af sagen i betragtning ved valget af den form, hvorunder man fremfører sin kritik.

Jeg viste ikke under første behandling total mangel på forståelse for, at man kunne kritisere, at man havde valgt netop denne fremgangsmåde. Vi har begrundet, hvorfor vi valgte denne fremgangsmåde. Vi har begrundet det med, at dette var efter en nøje gennemgang af alle andre muligheder den, som vi måtte skønne både administrativt, omkostningsmæssigt og i henseende til netop at yde finansieringsstøtte dér, hvor behovet var størst, nemlig dér, hvor produktionen var størst, var den mest hensigtsmæssige.

Det er disse grunde, der har ført til, at man valgte denne form. Nu lagde jeg godt mærke til hr. J. O. Krag's angreb på fordelingsnøglen, hvor han stillede det op på den måde, han nu gjorde, og man jo fik det indtryk, at finansieringsstøtten var relativt større, jo større ejendommene er. Det har naturligvis ikke været hr. J. O. Krag's hensigt at give os dette indtryk. Man vil også af bilaget klart kunne læse, at for de små ejendomme er finansieringsstøtten pr. ha omtrent dobbelt så stor, nemlig 303 kr. pr. ha, som den er for de største ejendomme, hvor den er 160 kr. pr. ha. Og når det her netop drejer sig om en finansieringsstøtte, er der vel ingen, der kan betvivle, at den også i et vist omfang må stå i forhold til produktionens størrelse, og det er det, den gør, når alt tages i betragtning. Derfor er denne del af kritikken i hvert fald ikke så rammende, som man umiddelbart kunne få indtryk af.

Det har jo været formålet med den økonomiske politik at sikre erhvervslivet en øget likviditet. Nu sikres der de 4 erhverv, det her drejer sig om, landbrug, gartneri, fiskeri og skovbrug, en øget finansieringsstøtte inden for det kommende år på omkring 320 mill. kr. Jeg ved ikke, om det er

[Henry Christensen.]
 omfanget, der giver anledning til kritik. Tror man, man kunne have gjort det eller skulle have gjort det billigere på anden vis? Jeg tror, der var almindelig enighed i det høje ting, da der blev truffet foranstaltninger til at sikre den danske skibsbygningsindustri en øget finansieringsstøtte, der vel fra 1. februar sidste år til udgangen af april i år drejer sig om små 500 mill. kr., vistnok 488 mill. kr. Hvad enten man sætter det i forhold til antal mennesker, der skal opretholde deres eksistens, eller sætter det i forhold til produktionsomfanget, eller hvad man vil sætte det i forhold til, kan man ikke med nogen ret heller sige, at man, hvis man virkelig vil sætte ind på at skabe en øget finansieringsstøtte, her er gået særlig voldsomt langt sammenlignet med, hvad man har gjort over for andre grupper, der var i akutte finansieringsvanskeligheder.

Vi er nået til, at alt taget i betragtning var det den fremgangsmåde, der var den mest anvendelige, den, der kunne gøre størst nytte i den givne situation, og derfor vil vi fra mit partis side fortsat anbefale forslaget til vedtagelse her i det høje ting.

Svend Haugaard: Der er ikke mellem første og anden behandling kommet noget frem, som for mig har virket nyt og overraskende og har kunnet danne grundlag for en ny stillingtagen. Jeg må derfor ved at henvise til mine bemærkninger ved første behandling anbefale lovforslagets videre gang til tredje behandling og endelige vedtagelse.

Jeg vil gerne understrege, at dette her kun er en nødløsning og ikke nogen særlig god løsning; men i den tidnød, vi er i, er det den mulige, og vi må så sørge for, at problemet tages op til nøjere overvejelser og en grundigere behandling med sigte på en langtidsløsning.

Lige en enkelt kommentar til hr. J. O. Krag's bemærkninger. Hr. J. O. Krag fremførte, at de store brug fik mest. Jeg er personlig naturligvis heller ikke vildt begejstret for denne tanke; men jeg må lige tilføje, at det da også er sådan, at der her er tale om et lån og ikke om et tilskud, og når der i de store brug er investeret den største kapital, har det en vis relation til, at man altså også får de største lån.

Der blev under en tidligere regering gennemført noget med en kornordning, som jeg ikke kan lade være med at nævne — en kornordning, som vi nok i fremtiden vil få lidt svært ved at komme af med, når den først er der. Den har indtægtsmæssigt givet en langt, langt større forskydning imellem de forskellige grupper, end det vil være tilfældet for dette lovforslags vedkommende.

Morten Lange: Hr. Svend Haugaard var opmærksom over for fortiden og nævnte, at der også tidligere var vedtaget uheldige landbrugslove. Det ved vi kun alt for vel. Men det synes at være et karaktertræk for den regering, vi nu har fået, at den, hvad angår landbrugsstøtte og landbrugslovgivning, åbenbart i noget højere grad er tilgængelig for det, jeg vil kalde almindelige afpresningsforsøg fra landbrugsgets side.

Vi har fra alle sider i dette ting og ved mange lejligheder interesseret os for problemerne i landbruget, da det er et efter omstændighederne vigtigt erhverv. Det er helt klart, at der må kræves en omhyggelig behandling og i givet tilfælde en betydelig mobilisering af kapitalmidler for at få en rationel landbrugsdrift frem. Men jeg synes, at det lovforslag, vi her har fået igennem udvalget og til anden behandling, har næsten alle de skavanker, som et sådant lovforslag kan have. For det første er der det skattemæssige princip, som er særdeles uheldigt. Det har måske været omtalt i tilstrækkelig grad ved første behandling til, at det er gjort klart, at man, hvad angår det skattelovgivningsmæssige, her er på kanten af det umoralske. Men måske i virkeligheden fuldt så vigtigt er, at lovforslaget viderefører en tradition i landbrugslovgivningen, som jeg personlig mener er ganske usædvanlig uheldig, nemlig denne milde regn over det samlede landbrug, godt og dårligt, stort og småt imellem hinanden. Den hjælper formodentlig kun i ringe grad landbruget ud af dets vanskeligheder, den spredes jævnt, og det er en form for bredsåning, som bestemt ikke er nogen rationel fremgangsmåde, hvis vi skal se et landbrug komme frem af strukturomlægningen, som vi skal kunne have tillid til og udbytte af i fremtiden. Denne bredsåningstaktik, som vi bør bede os

[Morten Lång.]

fritaget for i fremtidig landbrugslovgivning, må dette lovforslag siges at tage i brug i særlig grad.

I øvrigt har lovforslaget nogle ganske mærkelige træk, for skulle det hælde, at landbruget kommer ind i gode tider i det kommende år — og det kan man naturligvis ikke på forhånd afvise — så vil støtten stige, for den er som bekendt en procent af omsætningen. Men efter naturmetoden skulle man formodentlig vente, at vi måtte gennemføre det modsatte — hvis vi i det hele taget skulle gennemføre noget. Men sådan er lovforslaget altså nu indrettet, og det kunne være ganske interessant at vide, om det også skal være et princip i fremtiden, at jo bedre det går, des mere støtte skal landbruget have. Det ville være særpræget, men det er blot ét af dette lovforslags små karaktertræk.

Jeg skal ikke ved denne lejlighed videreføre behandlingen af lovforslagets skavanker; det vil være mig ganske udelukket at finde nogen gode sider i det, og skavankerne har vist været lagt tilstrækkelig præcist frem. Men jeg synes, at det både med hensyn til skat og landbrugsstøtte er et overordentlig uheldigt lovforslag, og kan en regering med så tæt kontakt til landbrugets samtlige organisationer ikke finde på noget bedre, er det i virkeligheden det, som på det finere sprog hedder regeringens testimonium paupertatis.

Sigsgaard: Jeg skal kun lige præcisere vore hovedsynspunkter vedrørende dette lovforslag. Det vil blive vedtaget med meget ringe sympati her i tinget; jeg føler mig overbevist om, at et flertal af tingets medlemmer helst havde undværet det.

Principielt er det yderst betænkeligt, at staten tillader de private skatteopkrævere at anvende de opkrævede skatter i deres private virksomheder. Regeringen beskriver ordningen her som en slags lån. Det er efter min bedste overbevisning ukorrekt; i realiteten er der tale om et tilskud, der gives helt tilfældigt, ligesom i øvrigt de fleste af de andre landbrugsstøtteordninger har et tilfældigt præg over sig. Det er et engangstilskud af ganske betragtelig størrelse. Jeg forstår på materialet fra udvalget, at udvalget har fået

oplyst, at landbrugsministeren for tiden ikke har planer om andre ændringer af landbrugsstøtten. Det forekommer mig derfor at være ret sandsynligt, at vi næste år står i en ganske lignende situation som den, vi nu står i, og at regeringen til den tid, hvis den har samme indstilling, vil komme igen til folketinget med et lovforslag, der i hvert fald beløbsmæssigt ligner dette her eller drejer sig om endnu større beløb.

Ud fra hvad jeg her har sagt, og på baggrund af bemærkningerne ved første behandling kan jeg sige, at vi ved tredje behandling må stemme imod lovforslaget.

Grünbaum: Vi forstod på hr. Henry Christensen, at praktisk taget hele tinget måtte være enigt i, at der skulle ydes landbruget en støtte af den størrelse, der her var tale om, godt 300 mill. kr., og det skal jeg ikke udtale mig om. Men jeg vil drage den konklusion af det, at så har formentlig de 3 regeringspartier i hvert fald været enige om, at det var noget i den størrelsesorden.

Vi har også af landbrugsministeren fået den oplysning, at bortset fra, hvad der kan blive resultatet af de forhandlinger, som er i gang med landbruget, vil der ikke komme yderligere udgifter; men man skal lægge mærke til udtrykket „bortset fra“. Resultatet af disse forhandlinger kan måske blive et beløb på op mod de 100 mill. kr., som blev nævnt af hr. J. O. Krag.

Jeg synes, dette rejser spørgsmålet om, hvorvidt man her i folketinget har behandlet finansloven på en rimelig måde. Det er endnu ikke to måneder siden, man vedtog finansloven. Hvis regeringen på det tidspunkt har vidst noget om — og det mener jeg regeringen må have vidst — at der ville komme udgifter af den meget betydelige størrelse, der her er tale om, burde man i det mindste have orienteret folketinget om det. Mig bekendt har hverken finansudvalget eller det høje ting fået noget som helst at vide om, at der bag eller måske rettere uden for de tal, som vi har behandlet her i folketinget og taget stilling til ved vedtagelsen af finanslovforslaget, lå sådanne udgifter, som kommer frem nu, to måneder efter denne vedtagelse. Også mit parti stemte for finanslovforslaget ved tredje behandling, men vi mener ikke,

[Grünbaum.]
det er en rimelig måde at behandle folketinget på.

Man kan spørge, om folketinget er ført bag lyset. Det tror jeg ikke. Jeg tror ikke, at finansministeren har villet føre folketinget bag lyset. Men så må der være en anden forklaring, og den forklaring vil vi gerne have i dag. Jeg har indtryk af, at finansministeren ikke har været særlig glad for det, der her er sket, men vi har som sædvanlig intet fået at vide. Det er efterhånden blevet det helt almindelige, at de tre regeringspartier snakker om tingene og indbyrdes bliver enige om, hvad der skal være lov her i landet, og så kan vi andre få lov til at se det gennemført i folketinget. Det er klart, at man har et flertal for at bruge det; men man har det ikke for at skjule tingene, og det er det, vi synes er sket her i uhyggelig grad. Man kan ikke først vedtage finansloven og så inden for en periode af 2 måneder derefter komme med så vældige udgifter. Så burde der have været afsat reservebeløb på finansloven, så man havde vidst, at der ville komme en udgift af den størrelse.

Finansministeren (Poul Møller): Jeg vil gerne først takke udvalget for den hurtige og indgående behandling, man har givet dette lovforslag. Det er i og for sig forholdsvist enkelt at overskue, og derfor har det vel været muligt at føre det så hurtigt igennem udvalget.

Jeg vil gerne gøre en enkelt bemærkning til hr. Grünbaum vedrørende finanslovsforslagets behandling. Jeg mener ikke, at regeringen under forhandlingerne om finansloven var i stand til at afsætte nogen reserve til dette brug. Det fremgik såvel af regeringens tiltrædelseserklæring som af den erklæring, statsministeren gav på regeringens vegne senere i februar måned, at regeringen agtede at støtte landbruget med kapitaltilførsel, med en likviditetsstøtte. Forhandlingerne blev derefter indledt, og de var ikke på nogen måde ved at nærme sig et resultat ved udgangen af marts måned. Jeg beklager for så vidt i det hele taget, at denne sag ikke har kunnet afsluttes inden den 15. marts; således at lovforslaget kunne være fremsat i rette tid, men det var altså ikke tilfældet.

Jeg lyttede med opmærksomhed til hr. J. O. Krag's bemærkning om, at også socialdemokratiet ville finde det naturligt at hjælpe landbruget, og at man eventuelt ville have foreslået optagelse af et udenlandsk lån til dette formål. Jeg kan ikke se rettere, end at konsekvensen af det samfundsøkonomisk eller finanspolitisk stort set ville være blevet det samme. Om vi havde udlånt midler, som vi først havde lånt i udlandet, eller om vi havde brugt en del af det budgetterede kasseoverskud til dette formål, ville efter min opfattelse samfundsøkonomisk komme ud på ét.

Hr. J. O. Krag gjorde nogle bemærkninger om hjælpens fordeling, og hr. Henry Christensen og hr. Haunstrup Clemmensen har været inde på dette problem. Jeg vil gerne sige, at de tal, som hr. J. O. Krag nævnte, ikke er udtryk for den støtte, der ydes de enkelte bedrifter, men, som hr. J. O. Krag også sagde, nærmest udtryk for fordelingsnøglen. Hvis man vil finde udtryk for, hvilken støtte der gives de enkelte bedrifter, skal man bruge de halve beløb af dem, hr. J. O. Krag nævnte. Jeg vil ligesom hr. Henry Christensen sige, at betragtet pr. hektar er det det lille brug, der får den største likviditetsstøtte og det store brug den mindste.

Man kunne også stille det op på en tredje måde og spørge: hvordan er denne likviditetsforøgelse i forhold til den meget tyngende korte gæld, landbruget har, varegæld, kassekredit osv.? Her er det således, at de små, de mindste brug, ved denne likviditetsforøgelse vil få dækket 10,6 pct. af deres varegæld i gennemsnit, og de store brug vil komme ned på 7,2-8,8 pct.s dækning af deres varegæld.

Hr. J. O. Krag gjorde endelig en bemærkning om kasseoverskuddets størrelse, og jeg kan kun bekræfte de bemærkninger, hr. J. O. Krag gjorde herom.

J. O. Krag: Jeg synes, finansministeren kommer lidt let om ved tingene. Vi har fået at vide, at nu skulle der føres en ny og skarp finanspolitik i dette land. Der skulle påtvinges en lang række offentlige formål nogle store besparelser — delvis af en sådan karakter, at man må kalde dem nedskæringer og ikke besparelser — og de har ramt i flæng; et stort beløb har

[J. O. Krag.]

ramt boligfonden, og helt uanselige nedskæringsbeløb, som gør stor skade alligevel, har ramt en lang række forskellige formål lige til skolebørnenes ferierejser.

Det var den ene måde, hvorpå man skulle stramme den økonomiske politik og få dette vidunderlige kasseoverskud. Det er nu efterfulgt af, at man næsten ved en tilfældighed erkender over for tinget, at man har ladet et beløb på over 300 mill. kr. løbe ud ved denne tilskudsordning, som ikke én af de borgerlige ordførere i realiteten turde forsvare. I virkeligheden var alle enige om, at dette næsten var den dårligste og mest uforansvarlige måde, det kunne gøres på.

Når jeg siger, at det næsten var ved en tilfældighed, er det jo, fordi finansministeren var tilbøjelig til at fortælle os sidste gang, at dette her ikke kostede staten noget, højst renteudgifterne. Sandheden er, at det giver et provenutab på over 300 mill. kr., og at der af det kasseoverskud, som var beregnet til vistnok ikke helt 500 mill. kr. (Finansministeren [Poul Møller]: 445!) . . . på 445 mill. kr., og som er tilvejebragt under så store omkostninger for samfundet i form af nedskæringer og momsforhøjelser, nu er løbet 325 mill. kr. ud, og måske løber der 100 mill. kr. til. Hvad er der egentlig tilbage af finansministerens, og regeringens finanspolitik? Er den ikke skamferet? Men finansministeren tager det uhyre let. Bunden er gået ud af hans politik, der er ikke længere noget kasseoverskud, men han synes nærmest ikke, det er en debat værd.

Grünbaum: Jeg vil gerne gøre en bemærkning i anledning af finansministerens udtalelse om fremgangsmåden. Finansministeren underbyggede i virkeligheden mine betragtninger, idet han oplyste, at statsministeren allerede i sin erklæring havde meddelt, at der ville komme visse udgifter, man ville gøre noget for landbruget. Men, sagde finansministeren, man kunne ikke nå at blive færdig med disse forhandlinger inden den 15. marts, så der kunne fremsættes lovforslag. Men det betyder da ikke, at man ikke kan afsætte reserver på finansloven. Det drejer sig ikke om, hvorvidt det er færdigt i lovforslagsform; det er

kun et spørgsmål om, hvorvidt beløbet skal opføres på en speciel konto for denne lov, eller om man, som man har gjort i mange mange år, når man vidste, at der kom en udgift af en vis størrelse, men ikke havde det konkret i lovforslagsform, skulle afsætte en reserve dertil på finansloven, for at finansudvalget og folketinget dog kunne være orienteret om, at der ventedes en udgift af en omtrentlig størrelse, og så man kunne få lejlighed til at drøfte det. Det er det, man ikke har gjort. Man har overhovedet ikke givet folketinget nogen oplysning, man har ikke givet finansudvalget nogen oplysning. Det er det, der gør, at man godt kan spørge: er folketinget ført bag lyset? Når finansministeren nu selv siger, at statsministeren allerede i sin erklæring var inde på disse forhold, synes jeg nok, at det strammer lidt til — så kunne man godt udtrykke sig endnu stærkere, end jeg har gjort her.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets §§ 1 og 2 og dets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Kaj Andresen): Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Valg af 1 medlem til overbevillingsnavnet (i stedet for folketingsmand Gottschalck-Hansen).

(Jfr. sp. 3743).

Valgt blev: *Ellen Strange Petersen*.

Første næstformand (Kaj Andresen): Der er ikke mere på dagsordenen.

Udvalget angående forslag til lov om ændring af lov om arbejdsanvisning og arbejdsløshedsforsikring m. v. (Ændring af reglerne for kontrol med og anvisning af arbejde til ledige medlemmer af anerkendte arbejdsløsheds-kasser) og forslag til lov om

[Første næstformand.]

privat arbejdsanvisning m. v. har afgivet tillægsbetænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer er omdelt.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, torsdag den 30. maj, kl. 10 med følgende dagsorden:

1) *Anden (sidste) behandling af:*

Forslag til folketingsbeslutning om nedsættelse af et folketingsudvalg til at drøfte problemer og modtage information vedrørende en ny storlufthavn og en fast forbindelse over Øresund [af Holmberg m. fl.].

2) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om tillægsbevilling for finansåret 1. april 1967-31. marts 1968.

3) *Valg af 1 medlem til udetillægsnævnet (i stedet for folketingsmand Gottschalck-Hansen).*4) *Valg af 1 stedfortræder til overfredningsnævnet (i stedet for folketingsmand Knud Thomsen).*

Mødet hævet kl. 14⁵⁰.

57. møde.

Torsdag den 30. maj kl. 10.

Formanden: Udvalget angående forslag til lov om ændring af vandløbsloven og forslag til lov om ændring af lov om landvæsensretter har afgivet beretning. Eksemplarer vil blive omdelt.

Udvalget angående forslag til folketingsbeslutning om foranstaltninger til sikring af borgernes frihed og fred har afgivet beretning. Eksemplarer vil blive omdelt.

Udvalget angående forslag til folketingsbeslutning om redegørelser for det løbende kommissionsarbejde har afgivet beretning. Eksemplarer vil blive omdelt.

Den første sag på dagsordenen var:

Anden (sidste) behandling af forslag til folketingsbeslutning om nedsættelse af et folketingsudvalg til at drøfte problemer og modtage information vedrørende en ny storlufthavn og en fast forbindelse over Øresund [af Holmberg m. fl.].

(Første behandling af forslaget til folketingsbeslutning (nr. XIII) findes i tidenden sp. 3741).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Sagen sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Forslaget til folketingsbeslutning vedtoges enstemmigt med 125 stemmer.

Formanden: Der vil nu blive givet ministeren for offentlige arbejder meddelelse om denne vedtagelse.

Da der foreligger indstilling fra grupperne, skal jeg allerede i indeværende møde lade foretage valg af det udvalg, som det nu blev besluttet at nedsætte.

Man gik altså til:

Valg af 21 medlemmer til et udvalg i henhold til folketingsbeslutning af 30. maj 1968 til at drøfte problemer og modtage information vedrørende en ny storlufthavn og en fast forbindelse over Øresund.

Valgt blev: Stæhr Johansen, Mads Eg Damgaard, Fanger, Jørgen Jensen, Poul Schlüter, Holmberg, Damsgaard, Enggaard, Eva Ree, Bilgrav-Nielsen, Helge von Rosen, Amtoft, Horn, Victor Gram, Lindberg, Niels Mathiasen, Ivar Nørgaard, Orla Pedersen, Børge Schmidt, Aksel Larsen og Arne Larsen.

Den næste sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om tillægsbevilling for finansåret 1. april 1967—31. marts 1968.

(Anden behandling af lovforslaget (nr. 111) findes i tidenden sp. 3679).